

Luomun kysymykset ja vastaukset

Kysymykset ja vastaukset Hämeen, Keski-Suomen ja Pirkanmaan ELY-keskuksen yhteisessä luomu- ja ympäristösopimuskoulutuksessa 27.3.2025.

Tilaisuudessa kysytyt kysymykset

1. Tuleeko neuvolomake 676 suoraan luomukäsittelijälle tiedoksi ELY-keskuksen neuvokäsittelystä?

Ei pääsääntöisesti tule, vaan lomake tulee toimittaa alueen ELY-keskuksen luomukäsittelijälle, jotta kuittaus neuvonnasta tulee merkityksi sitomusasialle.

2. Voiko 215M-lomakkeen palauttaa Vipu-palvelussa tukihakemuksen liitteenä?

Ei, lomake tulee palauttaa ELY-keskukseen peltotukien haun loppuun mennessä.

3. Voinko lopettaa tai siirtää sitoumuksen toiselle tilalle kesken sitoumuskauden ilman seuraamuksia?

Voit, jos hallinnassasi oleva korvauskelpoinen ala laskee alle 5 hehtaariin, eli hallinta poistuu, ja sitoumuksen voi myös siirtää toiselle ilman takaisinperintää. Kannattaa perehtyä asiaan tarkemmin luomun sitomusehdoista.

4. Jos haluan perustaa ympäristösopimuksen suojavyöhykkeen luomussa olevalle lohkolle, niin onko se poistettava valvonnasta? Vai voinko ilmoittaa haun yhteydessä Vipu-palvelussa, jolloin ei makseta luomukorvausta, paitsi eläinkorotus? Haluan siis muuttaa luomussa olevan lohkon suojavyöhykkeeksi.

Luomusitoumuksesta saa poistaa korvauskelpoista alaa, jolle haetaan suojavyöhykettä. Tällöin tehdään vapaamuotoinen ilmoitus perusteluineen ELY-keskukseen. Lohkoa ei poisteta luomuvalvonnan piiristä ja lohkon luomuvaihe säilyy.

5. Jos luomusitoumuksesta poistaa korvauskelpoista alaa, niin eikö mahdollisen eläinkorotuksen pinta-ala samalla pienene? Tukiohjeissa löytyvässä ympäristökorvauksen sitomusehtojen toimenpiteiden ristitaulukoinnissa sanotaan: *A. Voit ilmoittaa ympäristökorvauksen suojavyöhyke-toimenpiteen luonnonmukaisen tuotannon sitoumuslohkolle, mutta silloin lohkoa ei makseta luonnonmukaisen tuotannon korvausta.* Pitääkö tästäkin tehdä erikseen kirjallinen ilmoitus perusteluineen?

Kyllä, kun luomusitoumuksesta poistuu alaa, niin samalla eläinmäärän laskennassa huomioon otettava sitomusala vähenee. Mutta luomuvalvontaan kuuluva ala ei muutu, eli luomuvalvonnan piiristä alaa ei poisteta, vaan koko tilan peltoala edelleen kuuluu luomuvalvontaan. Perustelu korvauskelpoisen lohkon poistamisesta kirjataan luomusitoumuksen tukiriveille, kun korvauskelpoinen lohko siirretään pois sitomuslohkolistasta

Jatkokysymys: Eli ympäristösitoumuksen suojavaohyke toimenpiteen voi kuitenkin edelleen valita luomusitoumuslohkolle, mutta makseta kasviluomukorvausta?

Kyllä, viljelijä voi itse valita, että onko suojavaohykelohko sitoumuksella vai käyttääkö mahdollisuuden poistaa kyseinen korvauskelpoinen lohko sitoumukselta. Jos lohko poistetaan, tällöin lohko ei ole enää sitoumuksen piirissä, eikä ole mukana ey/ha-laskennassa. On huomioitava, että tällöin lohkolle ei makseta mitään luomukorvausta.

6. Löytyykö Vipu-palvelusta tieto, onko suorittanut riittävästi lisäkoulutusta? Mistä voi tarkistaa, onko koulutusvaatimus voimassa vai viisi vuotta edellisestä koulutuksesta jo kulunut?

Tieto lisäkoulutuksesta ei vielä näy Vipu-palvelussa. ELY-keskukset lähettävät joko päätöksellä tai sähköpostitse tiedon, että lisäkoulutus on suoritettu hyväksyttävästi. Tällä hetkellä oman tilanteensa voi asian halutessaan tarkistaa ELY-keskuksesta.

Luomusitoumukset uusittiin vuonna 2023. Jos toimija haki tällöin uutta viisivuotista luomusitoumusta, niin yksipäiväinen koulutus tulee suorittaa 30.4.2028 mennessä. Jos toimija mukautti luomusitoumusta, eli sitoumuskausi alkoi 1.5.2023, mutta päättymisessä otettiin huomioon edelliseltä ohjelmakaudelta siirtynyt luomusitoumuksen päättymisajankohta, niin koulutus tulee käydä ennen kyseisen sitoumuksen päättymistä.

7. Millaiselta prosentuaalisella osuudella sitoumusalasta pitää olla rehuntuotantosopimus, jotta kasvinviljelytila vapautuu myyntikasvivaatimuksesta? Onko merkitystä, jos lohkot ovat vielä siirtymävaiheessa?

Tilasi pitää tuottaa vuosittain vähintään 50 prosenttia sitoumusalasta rehua luomukotieläintuotannon sitoumuksen tehneen tilan karjan rehuksi (nurmet ja kaikki rehuksi kelpaava). Tässä noudatetaan luomuvaiheen alaa. Tätä tietoa ei ole vielä sitoumusehdoissa huomioitu, mutta se lisätään vuoden 2025 ehtoihin.

8. Onko kolmas siirtymävuosi jo luomu?

Vastaus: Luomutuotannossa on 2 siirtymävaihevuotta ja kolmas vuosi lasketaan luomuvuodeksi. Mutta esim. puutarhatuotannossa olevalla alalla voi olla 3 siirtymävaihevuotta.

9. Jos luomupelloilla tuotetaan rehut omille luomueläimille, täytyykö luomueläimiä saada myytyä luomuna lihaksi/eloon? Vai voiko myydä vain tavanomaisille tiloille/tavanomaiseen teurastamoon/tavanomaisena lihana? Vai onko tässä joku "myyntivaatimusosa" luomuna?

Edellytyksenä on, että eläimet kuuluvat luomuvalvonnan piiriin. Eläintuotteiden markkinointia luomuna sitoumusehdot eivät edellytä.

10. Kun tuottaa luomusiementä pakkaamolle, niin siemen on tavanomaista, tarvitaanko sen käyttöön lupa (ei ole saatavana luomuna)?

Sertifioitua siementuotantoa varten on kantasiemenelle voimassa yleinen lupa 31.1.2026 asti. Lajit ja lajiryhmät, joita lupa koskee, on lueteltu yleisen luvan liitteessä.

11. Jos ei hae luomutukea, onko lisäkoulutuspäivä suoritettava, että voi olla luomussa?

Ei, se ei ole sitoumusehtojen vaade.

12. Miten susiuhkaan suhtaudutaan laidunkautena?

Tämä on todella hankala ja aina tapauskohtainen asia, johon haetaan toimijan kanssa yhteistyössä ratkaisua.

13. Suojavyöhykelohko ei ainakaan ennen saanut luomutukea. Onko muuttunut?

Ei saa kasvintuotannon luomukorvausta, mutta jos eläinyksiköt riittävät, saa kotieläinkorotuksen. Se voidaan myös niin halutessa jättää luomusitoumuksen ulkopuolelle.

14. Jos luomukotieläintila tekee rehunvastaanottosopimuksen kasvinviljelytilan kanssa, niin se vaikuttaako eläinmäärävaatimukseen jotenkin? Eli miten lasketaan eläinyksikkö/hehtaari, kun osa rehusta tulee omalta tilalta ja osa toiselta luomutilalta?

Luomusitoumusehdot edellyttävät, että 30 % myyntikasvivelvoitetta ei ole toimijalle, jolla menee yli 50 % sitoumusalasta luomukotieläintilalle. Eli vaatimuksen on täyttyvä molemmilla tiloilla.

15. Jos ympäristösitoumuksen suojavyöhyke on luomusitoumuslohkolla, niin onko tämä ala mukana myyntikasvivaatimuslaskelmassa?

Luomusitoumuksessa ovat mukana kaikki korvauskelpoiset lohkot, joita ei ole perustellusta syystä sieltä poistettu. Sitoumuslohkot ja -alan voi tarkistaa Vipu-palvelusta. 30 % myyntikasvivelvoitetta täyttämään hyväksytään lohkot, jotka ovat ohittaneet siirtymävaiheet. Myyntikasvivaatimus lasketaan siirtymäkauden ohittaneesta sitoumusalasta.

16. Löytyykö jostain listaa tarjolla olevista mahdollisuuksista Luomun lisäkoulutuspäivän suorittamiseksi?

Valitettavasti tällaista listaa ei ole olemassa, mutta koulutuksia voi etsiä mm. maaseutuverkosto.fi-sivustolta (kohdasta tapahtumat) tai kysellä asiaa alueen Pro Agrialta tai suoraan ELY-keskukselta.

Tuotantoehdot löydät [Ruokaviraston oppaasta](#) (ruokavirasto.fi).

17. Mistä löytyisi tietoa muutoksista riistapeltoihin?

Tuotantoehdot löytyvät [Ruokaviraston oppaasta \(ruokavirasto.fi\)](#). Muutoksia tullut lukuun 1 – Luonnonmukaisen kasvintuotannon yleiset vaatimukset, kohtaan 2.1 Viljelykierron vähimmäisvaatimukset peltokasvien viljelyssä. Lisätty ekojärjestelmätuen monimuotoisuuskasvien toimenpiteitä koskevia tulkintoja, joita voi soveltaa viljelykiertoja ja maan viljavuutta koskevissa vaatimuksissa.

Ennakkoon kysytyt kysymykset

1. Jos luomukotieläinsopimus päättyy 30.4.2028, niin milloin tilan luomueläimet voi laittaa pois, että saa vielä täyden tuen viimeiseltä sitoumusvuodelta?

Eläinten osalta pitää kuulua valvontaan sitoumusvuoden loppuun asti eli 30.4.2028 asti, mutta eläimiä voi vähentää niin, että keskimäärin 5 eläinyksikköä on viimeisenkin sitoumusvuoden osalta.

Korvausta maksetaan sitoumuksella ilmoitettujen eläinten eläinyksikkömäärän perusteella 130 €/ha sille sitoumuksen peltoalalle, joilla maksuperuste 0,5 eläinyksikköä/ha täyttyy. Kun lasketaan kalenterivuoden keskimääräistä eläinmäärää, niin sitä käytetään sitten laskennan perustana tuossa 0,5 eläinyksikkö/hehtaari.

2. Onko rajoitteita luomualan lisäämisessä sopimukseen ja milloin pitää tehdä täysin uusi sopimus (pinta-alan kasvaessa)? Onko kevennetty tarkastusmenettely automaattisesti voimassa kahden ensimmäisen vuoden jälkeen vai oliko se vain kahden vuoden kokeilu?

Ei ole rajoitteita. Enää lisäaloista ei tehdä uusia sitoumuksia, vaan alat liitetään olemassa olevaan sitoumukseen. Jos kevennetyllä tarkastusmenettelyllä tarkoitetaan vuosivarmennusta, niin menettely laajentui vuoden 2025 valtakunnalliseksi toimintatavaksi. Tietyt ELY-keskukset pilotoivat menettelyä alueillaan vuosina 2023 ja 2024.

3. Onko myyntikasvivaatimus pysynyt ennallaan? Milloin siitä voi poiketa ja millaisia sanktioita poikkeamista tulee?

Myyntikasvivaatimukseen ei tullut muutoksia vuonna 2025.

4. Luomupelloille on jollain ehdolla sallittua käyttää ei-luomutilan karjanlanta. Saisiko tästä selventäviä tietoja ja esimerkkejä?

Luomutila voi käyttää tavanomaista lantaa. Tavanomainen virtsa ja lietelanta on ilmastettava tai laimennettava, ja normaaliksi laimennukseksi riittää huuhtelu- ja sadeveden johtaminen lietesäiliöön.

Teollismaisesta eläintuotannosta peräisin olevan lannan käyttö on kielletty. Teollismaiseksi lannaksi katsotaan tavanomainen tuotanto, jossa eläinmäärä ylittää 2,0 eläinyksikkö/hehtaari. Lanta ei kuitenkaan ole teollismaista, jos lanta levitetään useamman tilan peltoalalle niin, että eläintiheydeksi keskimääräistä lannanlevitysalaa kohti laskien tulee korkeintaan 2,0 eläinyksikkö/hehtaari, tai lanta toimitetaan keskitettyyn lannankäsittelylaitokseen (esim. kananlannan kompostointiasema).

Tavanomaista lantaa käytettäessä on lannan luovuttajatilán tai -tilojen annettava selvitys siitä, mikä on tilán eläinyksikkömäärä lannanlevitysalaa kohti laskettuna (eläinyksikkö/hehtaari).

5. Milloin luomun pakollinen lisäkoulutus tulee tehdä?

Sitoumuskauden aikana on suoritettava yhden päivän pituinen koulutus. Suorita koulutus viimeistään viimeisenä sitoumusvuonna 30.4. mennessä. Koulutuksen on sisällettävä luonnonmukaisen tuotannon tuotantoehtoja, sitoumusehtoja ja luonnonmukaista viljelyä koskevaa koulutusta.

Vaihtoehtona koulutukselle voit hyödyntää henkilökohtaisesti Neuvo2030-järjestelmän mukaista neuvontaa luonnonmukaisesta tuotannosta vähintään kolme tuntia. Neuvonta-aikaan ei lasketa neuvojan käyttämää valmistautumisaikaa.

6. Vuonna 2024 aiheutui puuttuvista myyntikasvivaatimuksen prosenteista kaksinkertainen takaisinperintä, jota selvitetään edelleen. Onko takaisinperintä tänä vuonna rikkeen prosentti nelinkertaisena?

Puuttuvan myyntikasvin seuraamus on ensimmäisenä vuonna puuttuva prosentti 1,5-kertaisena. Toistuvuus aiheuttaa seuraamuksen, joka on puuttuva prosentti kerrottuna 1,5:lla ja tämä kerrottuna vielä kahdella.